

DŮVODY REFORMY

Současný důchodový systém v ČR je

- **nediverzifikovaný** (asi 95 % příjmů důchodců pochází ze základního důchodového pojištění) a
- **velmi solidární/rovnostářský.**

V současné době by se dalo zjednodušeně říci, že slibuje cca o jednu čtvrtinu až třetinu více než je v budoucnu schopen zafinancovat.

Pro zajištění finanční rovnováhy průběžně financovaného základního důchodového pojištění, a tudíž pro plné krytí jeho budoucích závazků zdroji, je nezbytné

- **pokračovat v postupných parametrických úpravách** průběžně financovaného základního důchodového pojištění a dále
- **jeho doplnění o tzv. kapitalizační pilíř.**

V programovém prohlášení vlády je konstatováno, že záměrem vlády je v co nejvyšší míře respektovat závěry tzv. „Bezděkovy komise“ k reformě důchodového systému.

- Jedním z cílů je **zvýšit diverzifikaci příjmů budoucích důchodců.**
- Zároveň se bude postupovat tak, aby byly **zajištěny co nejnižší dopady na nejzranitelnější skupiny obyvatel.**
- Vlastní podoba kapitalizačního pilíře by měla **splňovat požadavky maximální bezpečnosti správy svěřených prostředků** a současně
- **minimalizovat náklady spojené se získáváním klientů a správou klientských prostředků.**

MALÁ DŮCHODOVÁ REFORMA – ZÁKLADNÍ OPATŘENÍ SOUVISEJÍCÍ S NÁLEZEM ÚS

Nález ÚS je nutno respektovat. Příčina této změny leží v rozhodnutí ÚS a návrh na řešení je pouze důsledkem tohoto rozhodnutí. V současné rozpočtově obtížné době bylo základním rámcem a podmínkou řešení **nenavyšovat výdajový rámec důchodové systému.** Při uvědomění si těchto skutečností je jasné, že nelze provést „líbivé“, či „populární“ rozhodnutí znamenající obecné zvýšení důchodových dávek.

1. Základní parametry pro výpočet důchodu

jsou navrhovány takto:

- **Maximální vyměřovací základ** pro pojistné (tzv. zastropování) na úrovni **4násobku průměrné mzdy,**
- postupné **prodloužení rozhodného období na celoživotní,**
- **zápočty ve třech redukčních hranicích budou 100 %, 26 % a 0 %.**

Klíčovou změnou je zápočet a hodnota 2. redukční hranice, která je v současné době definována částkou 28 200 Kč; dochází k posunu na 4násobek průměrné mzdy – což je dnes téměř 100 000 Kč měsíčně. Důsledkem takto navrženého (rozpočtově neutrálního) řešení je, že podle modelových výpočtů bude výše důchodu zachována u nejhroženějších nízkopříjmových obyvatel (první příjmový decil). K navýšení důchodu dojde – na základě požadavku Ústavního soudu – u vyšších příjmových skupin (devátý a desátý příjmový decil) o 2 %, respektive o 26 %. Nově přiznávané důchody (po 30. září 2011) ve druhém až osmém decilu budou po následujících pět let postupně snižovány - ve výsledku o celkové jedno až tři procenta. V návrhu zákona se počítá s pětiletým přechodným obdobím, které bude sloužit k tomu, aby lidé těsně v předdůchodovém věku byli zasaženi změnou minimálně, každoroční valorizací dojde k několikanásobnému překrytí schodku (příklad: průměrný důchod bude klesat cca 60 Kč ročně, oproti tomu valorizace například pro letošní rok: 360 Kč u průměrného důchodu). I po realizaci těchto opatření bude zachován relativně silný redistributivní charakter českého důchodového systému.

2. Valorizace vyplácených důchodů

Navrhuje se **omezení manévrovacího prostoru vlády** – současný princip valorizačního mechanismu spočívající v **navyšování o 100 % růstu cen a 1/3 růstu reálných mezd - zůstane zachován**, nicméně bude ukotven v zákoně a vláda tak nebude moci (bez vydání zvláštního zákona) do tohoto mechanismu svévolně zasahovat.

3. Zvyšování důchodového věku.

Současný cílový stav po roce 2030 stanovuje důchodový věk na 65 let u mužů a u žen na 62 až 65 letech podle počtu vchovaných dětí. Je navrženo

- **pokračování ve zvyšování důchodového věku** a dále
- **urychlení sjednocení důchodového věku mužů a žen** tak, že po přechodnou dobu bude důchodový věk žen zvyšován nikoli stávajícím tempem, tj. o čtyři měsíce za rok, ale o šest měsíců ročně.

První generací žen, kterých by se týkalo toto urychlení, budou ženy narozené v letech 1956-1960. **Ke sjednocení důchodového věku tak dojde v roce 2041 pro pojištěnce narozené v roce 1975.**

- **Následně bude důchodový věk zvyšován všem pojištěncům tempem dva měsíce za rok** v souladu s očekávaným vývojem naděje dožití bez explicitního určení finálního důchodového věku.

ZAVEDENÍ TZV. II. PILÍŘE

Vláda navrhne zavést možnost dobrovolného rozhodnutí o vyvázání 3 % ze současné pojistné sazby 28 % pod podmínkou navýšení platby o další 2 %. Rozhodnutí o vyvázání bude dobrovolné, ale nevratné. Rozhodnout se bude moci občan do dosažení věku 35 let. Před faktickým spuštěním nového systému se občané nad 35 let budou moci rozhodnout v určené časové lhůtě (1. 7. 2012 - 31. 12. 2012) o vstupu do systému.

Finanční prostředky v penzijních fondech při dosažení důchodového věku bude možné čerpat formou „klasické“ anuity, eventuálně anuity umožňující vznik pozůstalostního důchodu (na tři roky). Bude zavedena rovněž možnost čerpání „renty“ po dobu nejméně 20 let.

Prostředky ve II. pilíři budou spravovat současné penzijní fondy za podmínky transformace (získání licence) a nově založené penzijní společnosti. Investiční profily budou povinně definovány jako dynamický, vyvážený, konzervativní a státních dluhopisů ČR. U současných penzijních fondů dojde k oddělení majetku účastníků a správce.

Opatření související se zavedením II. pilíře

Zavedení možnosti převést část současné pojistné sazby mimo státní rozpočet si podle předběžných odhadů vyžádá náklady na pokrytí tohoto výpadku řádově 20mld. Kč ročně. Jako zdroj krytí je navrhováno sjednocení DPH na úrovni 20 %. Tento manévr by měl přinést cca 58 mld. Kč. Nárůst inflace bude kompenzován u důchodců valorizací důchodů a u nízkopříjmových skupin obyvatel valorizací životního minima. Další kompenzační opatření jsou plánována v daňové oblasti, kde by dojde ke zvýšení odečitatelné položky na jedno dítě o 250 Kč měsíčně.

DALŠÍ POSTUP

První část změn související s nálezem Ústavního soudu, tzv. „malá důchodová reforma“, je vzhledem k nutnosti dodržet termín 30. 9. 2011 v podobě návrhu zákona již detailně zpracována a bude pokračovat jeho **projednávání a schvalování ve vládě dne 23. února 2011 a poté v Parlamentu.**

Další část navržených změn, tzv. „velká důchodová reforma“, je nyní ve stadiu základního koncepčního rozhodnutí, následovat bude její legislativní zpracování tak, aby nezbytná legislativní pravidla nabyla účinnosti postupně v průběhu roku 2012 (licencování fondů, rozhodnutí účastníků).

Se startem nového způsobu spoření v kapitálovém pilíři se počítá k 1. lednu 2013.

Příloha

Základní parametry nového nastavení pro výpočet důchodu

	Současný stav (rok 2011)	Návrh MPSV
Maximální vyměřovací základ pro pojistné	600% PM	400 % PM (98 957 Kč)*
Rozhodné období	25 (30) let	Celoživotní
Základní výměra	2230 Kč (9% PM)	9 % PM (2 230 Kč)*
Zápočet za každý rok pojištění	1,5 %	1,5 %
Zápočet do 1. redukční hranice	100 %	100 %
Zápočet do 2. redukční hranice	30 %	26 %
Zápočet nad 2. redukční hranici	10 %	0 %
1. Redukční hranice	11000 Kč	44 % PM (10 886 Kč)*
2. Redukční hranice	28200 Kč	400 % PM (98 957 Kč)*

VYBRANÉ CHARAKTERISTIKY 2. PILÍŘE

1. Účast ve 2. pilíři bude dobrovolná.
2. Pokud se občan pro účast ve druhém pilíři rozhodne, toto rozhodnutí již nelze změnit.
3. Pro klienty, kteří dosáhnou do konce roku 2012 věk 35 let a starší bude období rozhodnutí o vstupu od 1.7.2012 do 31.12.2012.
4. Pro klienty mladší 35 let bude možnost opt-outu do konce kalendářního roku, ve kterém dosáhnou 35 let věku, mohou vstoupit dříve.
5. Inkaso do 2. pilíře bude vybírat a centrální registr pojištěnců povede Jednotné inkasní místo (JIM).
6. Možnost dobrovolného rozhodnutí o vyvázání 3 % ze současné pojistné sazby 28 % bude podmíněna navýšením platby o další 2 %.
7. Věková hranice účasti do 31.12.2012 není shora omezena
8. Není vyžadována minimální povinná doba pojištění ve 2. pilíři
9. Pro příjemce penze je možná výplata
 - a) buď doživotní penze, v případě úmrtí příjemce penze výplata končí
 - b) nebo doživotní penze s pozůstalostní penzí na 3 roky, v případě úmrtí příjemce penze je vyplácena pozůstalostní penze ve stejné výši
 - c) nebo výplaty renty po dobu 20 let, v případě úmrtí příjemce penze výplata pokračuje po zbytek doby formou pozůstalostní penze ve stejné výši
10. Podmínky výplaty penze z 2. pilíře
 - a) Minimální hranice bude určena zákonem, např. stejná jako pro předčasný důchod v 1. pilíři
 - b) Nebude povinný souběh čerpání s penzí z 1. pilíře
11. Při úmrtí účastníka ve fázi spoření bude naspořená částka podléhat dědickému řízení
12. Účastník 2. pilíře má nároky na dávky 1. pilíře následovně:
 - a) Nároky na invalidní, vdovské a pozůstalostní penze stejné jako pojištěnci, kteří do 2. pilíře nevstoupili
 - b) Stejná výše základní výměry starobního důchodu
 - c) Procentní výměra starobního důchodu z 1. pilíře není krácena za náhradní doby
 - d) Procentní výměra je krácena za dobu placení do 2. pilíře podle poměru pojistného do 2. pilíře a pojistného na procentní výměru při kratší době placení v 2. pilíři než je celková pojištěná doba v 1. pilíři úměrně méně
13. Investiční profily budou pro penzijní společnosti povinné:
 - a) Dynamický
 - b) Vyvážený
 - c) Konzervativní
 - d) Státních dluhopisů ČR
14. Prostředky ve 2. pilíři budou spravovat
 - a) Současné penzijní fondy za podmínky transformace a náročnějších požadavků nové licence pro oddělené fondy 2. pilíře
 - b) Nově založená penzijní společnost, která splní podmínky licenčního řízení
15. U stávajících penzijních fondů dojde povinně k oddělení majetku účastníků a správce